

переходом до ринкових відносин суттєво розширюються можливості реалізації ділового потенціалу науково-педагогічних працівників завдяки розвиненій мережі недержавних навчальних закладів та бізнесових структур, що зумовлює тенденцію скорочення обсягів та погіршення ефективності науково-дослідних робіт у вищих навчальних закладах.

Розширення масштабів наукових досліджень у рамках профілю підготовки фахівців та використання отриманих результатів у навчальному процесі — прямий шлях до підвищення якості освітніх функцій вищих навчальних закладів завдяки належній професійній компетентності науково-педагогічних працівників.

Т. В. Глебова, викл.,
кафедра філософії

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ УСПІШНОГО НАВЧАННЯ

Різноманітні аспекти становлення філософії освіти та формування сучасних стратегій навчання розглянуті в роботах В. П. Андрущенко, С. К. Булдакова, Г. І. Геращенко, Б. С. Гершунського, В. Н. Гончарової, В. Т. Гуляєва, Є. І. Добрянської, О. В. Долженка, С. Ф. Клепка, В. Г. Кременя, В. В. Кумаріна, В. С. Лутая, Ф. Т. Михайлова, Н. Г. Ничкало, Н. П. Піщуліна, І. О. Радіонової, В. М. Розіна, Н. С. Розова, Ю. І. Терещенка, В. В. Тринкіна, Х. Г. Тхагапсоева, Н. Н. Пахомова, Ю. Б. Тупталова, В. Д. Шадрікова, П. Г. Щедровицького та інших філософів. До ключових стратегій і моделей успішного навчання ці автори відносять наступні:

- **«інтегративних модулів»**, тобто розроблених разом із студентами тематичних, міждисциплінарних комплексів програмних питань для навчання і виявлення знань та навичок з усіх навчальних дисциплін (колись шпаргалка студента одного із технічних ВНЗ м. Києва стала структурною основою найкращого навчального посібника з теоретичної механіки, а цей студент став співавтором відомого українського вченого з цієї галузі науки);
- **«діяльності малих груп»**, тобто створених у класі або академічній групі кількох команд з метою децентралізації навчального процесу і стимулювання співробітництва та змагання в навчальному процесі;

- **«презентації навчання»**, тобто його мотивації за допомогою ідей з творів мистецтва, різних його жанрів і способів вираження як шляху дослідження, запам'ятовування і застосування цієї інформації у навчальній діяльності;

- **«майстер-класів»**, тобто застосування методу студійного учнівства з моделюванням учнівського вибору і тренуванням відповідальності, організацією виставок тощо;

- **«справжнього досвіду»**, тобто впровадження такого навчального плану, що сприяє взаємопроникненню аудиторних та поза аудиторних форм навчання, кращій підготовці студентів до самостійного життя і праці;

- **«рефлексивного оцінювання»**, тобто заохочення до рефлексії і саморефлексії (постановки та досягнення цілей, самооцінки, розширення оціночних ролей і «репертуарів» викладачів, фахівців-практиків і батьків);

- **«ролевого навчання»**, тобто виконання студентами за чітко розробленими сценаріями ролей як викладачів з тої чи тої навчальної дисципліни, так і фахівців зі спеціальності, якої вони навчаються.

На жаль українська освіта ввібрала до себе всі риси своїх історичних попередників. З монастирської школи в сучасну перейшли **сумарний огляд і коментарі**. Кожен підручник — це «сума географії», «сума історії», «сума біології», «сума» інформації з будь-якої галузі знання, складеної за стандартами «сума теології» Фоми Аквінського. Кожен вірш, кожен факт, кожний закон коментуються так само старанно, як Святе письмо. Форма навчання «питання — відповідь» лишається головною. «Школа-казарма» трошки потиснулась, але й вона не бажає поступатися своїми позиціями: досі зберігся поділ на класи (академічні групи), переклички перед початком занять, привітання вчителя вставанням, відповіді на питання стоячи тощо. «Школа формалізму» ще й досі навчає писати реферати, курсові та дипломні роботи так званим шкільним стилем, розв'язувати задачі за шаблоном, формує залежне мислення через заучування правил і прикладів. Від «радянської школи» успадковані: **спеціалізація** («знання все про ніщо»); **псевдопатріотизм** («все найкраще у нас, а все погане у них»); **вибірковий інтернаціоналізм** («дружба проти когось»); **русифікаторство** (почуття власної меншовартості, постійне озирання на колишнього «старшого брата»); **надмірна ідеологізація** (насаджування декларативного «українофільства» з одночасним впровадженням різноманітних «фобій»); **фальсифікація минулого** (перманентні намагання виправити історію, маніпулю-

вати історичною пам'яттю людей); *утопізм* (створення і розповсюдження міфів про чесних і непідкупних політичних лідерів, керівників різних установ у тотально корумпованому суспільстві) і *показуха* (створення на зразок славнозвісних «потемкінських сел» окремих «зразкових» підприємств, державних установ, навчальних закладів та їх керівників і колективів).

А. М. Голіцин, канд. екон. наук, асист.,
кафедра маркетингу

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Сучасність вимагає від системи освіти постійного вдосконалення існуючих та розробку нових технологій навчання. Якщо вдасться до ретроспективного аналізу, то можна побачити, що знань, які отримує людина зараз, їй вистачить на 5—7 років подальшого життя, в той час як на початку 20-го століття отриманих знань вистачало на все життя. Сьогодні ми перетнули межу та опинились в інформаційному сторіччі, характерними рисами якого є, наприклад, необов'язкова участь людини у технологічних процесах виробництва, «погоджена» технологічна однаковість, комп'ютеризація бізнес та виробничих процесів тощо. Створення нового інформаційного середовища, інтенсивне накопичення знань та інформаційне перевантаження вимагає появи нових форм більш ефективного засвоєння інформації шляхом її реструктуризації, фільтрації та використання інноваційних технологій. Такі технології включають в себе сучасні дидактичні засоби навчання, програмно-технічні комплекси та технології (наприклад, ефект 25 кадру), комп'ютеризація та інформатизація навчального процесу, активний пошук можливостей використання ресурсів Інтернет, моніторинг якості знань.

Дуже важливими подіями у світовому освітньому просторі є створення та проведення освітніх виставок, прикладом якої можна назвати виставку-презентацію «Освіта України» — «Інноваційні технології навчання», в якій беруть участь більше 200 установ міносвіти, в числі яких ВНЗ різних форм власності, а також приватні організації і корпорації.